

Látszatélet...

Élsz vagy halsz? – ezzel a kérdéssel szembesít minket a textus, egy olyan levél, amelyet János apostol ír a szárdiszi gyülekezetnek. János, aki valamikor az első század végén száműzetésben van egy földközi-tengeri kis szigeten, Patmoszon, az ókori Szárdisz városában élő keresztény közösségnek küldi ezeket a szavakat. Szárdisz városa már többször átélte történelme során, hogy látszólag biztos, bizonyos élete váratlanul összeomlott: volt, hogy földrengés, volt, hogy hadvezér végzett vele. Hérodotosz görög történetíró elénk adja, hogy a legendásan gazdag Krózus király által uralt, bevehetetlennek tartott Szárdiszt hogyan foglalta el meglepetésszerűen a Bibliából is ismert Cirusz, perzsa-méd fejedelem. Látszatabiztonságból valóságos halálba... Élsz vagy halsz? – de a kérdés nem pusztán Jánosé, és nem egyedül a Krózus után 6 évszázaddal élő szárdiszi keresztény gyülekezetet illeti. A kérdés, akkor is, ma is Jézusé (János csak „szóvivő”, az üzenete tolmácsolója), illetve a miénk, akik között ma újra felhangzik. Élsz vagy halsz? És miközben azon elmélgedsz, hogy mit is jelentsen ez egy átlagos vasárnap reggel, amikor nyilvánvalóan élünk, lélegzünk, hallunk, látunk... Jézus egy drasztikus diagnózist ad: látszólag élsz, valójában nem. „Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.” Majd ezt mondja: „Ébredj fel!” Lássuk hát, hogy mi ez a látszatélet (miből kell felébredni?), hogyan ébredhetünk fel, és mi a felébredt élet igazi valósága!

I. Miből kell felébredni?

Annak az állapotnak a lényege, amelyet Jézus így jellemez, hogy „az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy” a látszat és a valóság között feszülő ellentét. Lehet, hogy tudatában van valaki ennek, lehet, hogy nincs. Kívülről azonban úgy tűnik, úgy látszik, hogy minden rendben van, míg a valóságban, a dolgok mélyén, a felszín alatt egészen más húzódik meg. A látszat és a lényegi, a külső és a valóságos között feszülő ellentmondás rejtett. Sokszor magunk sem tudjuk, vagy csak nem akarjuk elhinni, elismerni, hogy egészen más kép él rólunk másokban, sőt, akár magunkban is, mint akik valójában vagyunk.

Az „az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy” típusú élethelyzetek általában váratlanul, meglepetésszerűen, és így többeket sokkolva kerülnek a napvilágra. Bár lassan megszokjuk annak fájdalmát, ahogy egymás után hullik le a lepel a látszatéletről. Gondoljunk arra a fiatal felnőttre, aki eredményesen tanul, kitűnően diplomázik, irigylik frissen megszerzett állásáért, magabiztos, reménnyel teli hozzáállásáért. Az „előtte az egész élet” ember egyszer csak az öngyilkosságba menekül... „Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.” Vagy gondolj arra a barátodra, aki mindig vidám, pörgős, a bulikban a legelső, igazi bevállalós, nincs olyan örültség, amiben nem lenne benne, lüktet belőle az élet – mindenki így ismeri, és mindenki szereti. És egyszer csak kiönti neked szívét, lelkét, felfedi ürességét és magányosságát, búskomorságát, súlyos betegségét, vagy elhordozhatatlan terhét. „Az a neved, hogy

élsz, pedig halott vagy.” Vagy a boldog családapa/családanya, aki váratlanul – csak így mondják – megbolondul, és minden korábbi meggyőződését valamint a mások róla való képét felülírva otthagyja házastársát, gyermekeit, és lelép egy harmadikkal – hogy „végre boldog legyen.” „*Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.*” A látszat és a valóság közötti szakadék egy másik síkon is megjelenik a keresztények között: a külső vallásosság és a belső, megélt valóság között. Ezt nevezik képmutatásnak. Akit mindenki úgy ismer, hogy elkötelezett, odaadó követője Jézusnak, első a szolgálatban, az áldozatvállalásban, a lelkesedésben, mindig kész és képes bibliai szakaszokat idézni és azzal alátámasztani az igaz hit és a helyes élet kérdéseit, egyszer csak azt mondja: kész, vége, az egész tévedés volt, becsaptam magam (és másokat), nem megy tovább. „*Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.*”

A képmutatás közöttünk, keresztények között mindig erről szól: van egy látszatéletünk, amiben azt valljuk, hogy Jézus az Úr, hiszen ő számunkra az élet, benne van az igazi élet, és közben belül élettelenek, halottak vagyunk, mert nem az ő szeretete és jelenléte éltet, vezet, motivál belülről. Sok területen kudarcot vallhatunk, de hadd beszéljek még egyről, mert attól tartok, hogy ha nem nézünk szembe vele, nem nevezzük néven, felemészt bennünket. A pornográfiáról beszélek.

Ahol Isten az életet adja, ott próbálja az ő és a mi ellenségünk becsempészni a halált: a sexualitás terén, ami a szeretet, a bensőségesség, az odaadás, az öröm és az új élet formálódásának helye. Azzal, hogy a szex kiszakad a szeretetkapcsolat intimitásából, sőt, egyre inkább elszakad egy valóságos, egy másik személytől, és a pornográfia által megvásárolható, fogyasztható, virtuális áru lesz belőle, ott válunk egyre magányosabbá és kiszolgáltatottabbá, ahol a leginkább be kellene teljesednie a kapcsolatnak. Számos embernek, különösen férfiaknak, és keresztényeknek is!, felmérhetetlenül sok ideje, energiája megy el arra, hogy a pornográfia bugyraiba tesz kirándulásokat, hogy azután küszködjön a méltatlanság, a bűntudat, a magányosság, az elhidegülő kapcsolat nyomasztó terheivel. A pornográfia életet ígér, de azzal, hogy elszigetel és önmagunkba zár, egyre inkább a halált, az elszakadást, a magára maradottságot teljesíti ki (ez utóbbiak a halott jellemzői). „*Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.*” – kétszeresen is, hiszen egyrészt Jézus életét láttatod magadon, belül pedig engedetlen vagy, másrészt pedig a pornográfia elszakít a való világtól, a valóságos embertől, az igazi szeretetettől és szerelemtől, és ezáltal megöl.

Amint mondtam, a látszatéletet gyakran addig tartjuk fenn, ameddig csak bírjuk, azaz végkimerülésig, összeomlásig. Egy ördögi kör lendül mozgásba ebben a helyzetben: amint elkezded megsejteni, hogy az életed csak látszat, megijedsz ennek lehetőségétől, és annál erősebben dolgozol azon, hogy mind magadat, mind másokat meggyőz arról, hogy jól vagy, élsz. Persze ez nem működhet (hiszen valójában halott vagy), és ezért egyre rosszabbul vagy; de minél rosszabbul vagy, annál erősebben próbálsz bizonyítani, hogy élsz. És egyszer csak nincs tovább, elszakad a cérna, beüt a krízis. Az is lehet, hogy a körülötted lévők már látják egy idő után, hogy baj van, de annyira erősen kapaszkodsz a látszatéletbe, hogy üzeneteik nem érnek el hozzád.

Az is hihetetlenül nehézé teszi a látszatélet feladását, hogy nem hiszed vagy nem ismered a valódit. Van, aki azért tartja fenn a látszatéletet, miközben tudja, hogy az csak látszat, mert nem hiszi, nem reméli, hogy létezik más. Van, aki egyszerűen

csak nem ismeri az igazi életet. Például egy keresztény nem ismeri a Jézusból fakadó, az általa hozott életet, de nagyon vágyik rá, azt gondolja, hogy az a látszat a valóság, amit ő fenntart. Ezért kapaszkodik bele, görcsösen ragaszkodik hozzá, hiszen nem ismeri, hogy a valóságos élet Jézussal, Jézusban: kegyelem, ajándék, amely éppen a látszatélet összetörésében születik. Retteg, amikor megsejti, hogy valami nincs rendjén, hiszen ha az, amit legjobb szándékából, teljes akaratából próbál megélni, felmutatni – nem azért, hogy másokat becsapjon, hanem azért, hogy elkerülje az összeomlást – hamisnak, tévesnek bizonyul, akkor mi marad? Milyen lehetőség van még? Senki sem akar összeomlani, és a mélységbe hullani. Inkább a látszatélet, mint a „nem élet”, foglalhatjuk össze érzéseit, gondolatait. Mindeközben a látszatéletre pozitív reakciókat is kap, és abba belekapaszkodva erőt merít a folytatáshoz. „Te vagy a legjobb családapa, vagy családanya, akit láttam.” ... „Irgyellek azért, hogy mindig ilyen vidám tudsz lenni, és karriered is milyen jól alakul.” ... „Szeretnék én is olyan elkötelezett keresztény lenni, mint te, biztosan nincsenek olyan kétségeid mint nekem...”

Így lesz egy ember, de egy közösség, gyülekezet, egyház életében is igaz Jézus diagnózisa: „Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.” És ezért mondja nekünk: „Ébredj fel...”

II. Hogyan ébredhetünk fel?

Feltétlenül meg kell hallanunk a valóságot: „Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.” Ez először sokkol, megrémiszt, és ezért nem akarjuk, nem tudjuk meghallani. De ha az első ijedelmén túl vagyunk, rájövünk, hogy Jézus szava felszabadító, megkönnyebbülést hozó szó. Arra szabadít fel, hogy ne színészkedj tovább. Azt mondja, hogy kész, vége, nem színészkedhetsz tovább – ez félelmetes talán -, de azt is, hogy nem kell folytatnod a látszat és valóság feszültségében élt életet – ez felszabadító. Persze ennek ára van, és nem kicsi: valamilyen értelemben el kell veszni, meg kell halni. Hiszen mi mást jelenthetne elfogadni azt, amit Jézus így mond rólunk: halott vagy. Hogyan ismerhetném el, hogy halott vagyok? De hogyan is játszhatnám meg tovább az életet? Ez a dilemma. De mégis előremutat, hiszen valami változik. Nem játszom tovább, nem teszek úgy, mintha minden rendben lenne, nem próbálom megvezetni a környezetemet, őszinte leszek magamhoz. Valami elkezdődött... Ez az élet nem élet... Halott vagyok... Rendben, és mi lesz most?

„Ébredj fel.” A sokk, majd a felszabadultság érzései után ez a kételyt hívja elő: hogyan ébredjek fel, hogyan támadjak fel az életre, ha éppen most ismertem el, hogy halott vagyok? Halott, tehetetlen. Akkor hogyan keljek fel? Ez nem éppen ugyanabba a látszatéletbe vezet vissza, amiről eddig szó volt? Hogyan ébredjek fel, keljek fel, támadjak fel, ha halott vagyok? Hogyan élesszek én, a halott életet a halálból?

A válasz annak a személyében rejlik, aki így szól. Ő az, „*akinél az Isten hét lelke és a hét csillag van.*” Így látta látomásban János azt, aki szól: „Ébredj fel.” A hét csillag az egyik kezében a hét kis-ázsiai gyülekezet képviselője, akik a levelek címzettjei, köztük Szárdisz is. Az „Isten hét lelke” kifejezés kicsit megzavaró, hiszen Isten Lelkéről, a Szentlélekről tudunk, de miért lenne az hét, illetve van-e még másikat? Természetesen nincs. A hét lélek az Isten Lelkének teljességét, sokféleségét,

munkájának gazdagságát jelzi. Azaz az szól, hogy ébredj fel, akinél ott van a Lélek, Isten Lelke, aki életet, lélegzetet ad minden élőnek. Amikor Jézus azt mondja, ébredj fel (a halálból), az nem olyan parancs, olyan elvárás, ami azzal folytatódik: na lássuk, mire vagy képes! Mire lenne képes az, aki halott? Semmire. De aki szól, szólít, hogy ébredj fel, annak szavában élet van. Szól, és szavával életet áraszt rád. Ő szólt, hogy legyen világosság – és lett világosság. Ő az isteni szó, az ige, aki emberré lett, meghalt, feltámadt. Amikor ő szól, megszólít téged, aki éppen elismerted, hogy halott vagyok, hogy nem erőlködöm tovább, hogy nem tartom fenn a látszat életet, és azt mondja, hogy ébredj fel, akkor ezzel együtt fel is ébreszt. Felkelt, életre hív, életet ajándékozik. Amint hallod a szavát – és mivel halottak nem hallanak, már az a feléd közelgő élet jele, hogyha ma hallod – rád lehel az, akinél Isten hét lelke van. Rád lehel, és életet lehel beléd. Mi az akadály, hogy ebben a pillanatban ezt hittel elfogadd? Mi az akadály, hogy megijedésből felszabadultságba, felszabadultságból kételybe, és most kétkedésből új, valóságos, jézusi életbe lépj? Mi az akadály, hogy halljad és befogadd azt a szót, amit csak ő mondhat: „Ébredj fel.”

Jézus felébresztő, életre hívó szavát így terjeszti ki: „Emlékezzél tehát vissza, hogyan kaptad és hallottad: tartsd meg azt, és térj meg!” A gyülekezet, amely Jézusé, amelyben Jézus élete kell, hogy kibontakozzon, megjelenjen, a felébredésben az emlékezés nagy ajándékát kapja: ti már ismeritek azt, aki életet szól és lehel. Ti már egykor befogadtátok, ti már megkaptátok a Lelket, ti már megkóstoltátok az igazi életet. De elaludtatok, elsodródtatok, meghaltatok, „az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy.” De emlékezz, és amikor emlékezel, jól figyelj arra, mit teszel. Mert van, aki úgy emlékezik, hogy azt mondja: az az élet, amit akkor kaptam – nem volt igazi. Nem volt valóságos, nem volt több, mint érzelmi fellángolás. Nem az volt a valóság, hanem az, ami ma van: a nem-élet. Így torzítja el a Sátán az Isten ajándékát. Emlékezz vissza, emlékezz, amikor az élet, Jézus élete lüktetett benned, amikor betöltött szeretettel, elkötelezett a szent és tiszta életre (és hogy örvendeztél ebben a tisztaságban!) felszabadított kreativitásra. Emlékezz, aki emlékezhetsz, emlékezz, aki ébredsz, és engedd, hogy az, aki tegnap, és ma és mindörökké ugyanaz megtérésre hívjon igaz beszédével!

III. Mi a felébredt élet?

Két kiváltság és egy küldetés, amit textusunkban olvasunk. A kiváltságok: egy ruha, és egy név. A feladat így hangzik: „erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak.”

„Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába.” Akiknek az volt a neve, hogy „élsz, de halott vagy”, azok beszennyezték ruhájukat. A látszatélet fenntartása sok mocsos dologgal jár együtt. A látszatélet önmagában szennyez, hiszen gyakran abban keresi az örömet, a megelégedettséget, ami távol áll az élet és tisztaság forrásától, Jézustól. Ezért nem ritka, hogy aki ott áll, hogy halott vagyok, és várom az életre hívó szót, nem is annyira halott volt, hanem beszennyezett, elhasznált, tisztátalan volt miatt aggódik. Olyan, mintha a „ruhánkat” az évek, évtizedek során egyre több folt és piszok érné, és legjobb esetben annyit tudunk tenni, hogy ezeket a részeit visszahajtjuk, ráfoltozunk,

sikálgatjuk, de mégis egyre kopottabb és egyre szürkébb. Hiszen ez a ruha nem cserélhető, ez a ruha mi vagyunk, a lelkünk, az Isten színe előtt megálló valónk. De aki felébred, azt fehér ruhába öltöztetik. Öltöztetik – azaz a felébredéssel együtt kapja az új ruhát, és nem magára veszi, hanem ráadják. Jézus, aki ébreszt, aki életre kelt, ezzel együtt egészen megújít, egészen megtisztít. eltörli a múlt szennyét, és tisztává mos. Mindez nem pusztán szimbolikus, hanem valóságos. Emberek Jézus erőterében újat kezdenek, újjá lesznek. Mindaz, aminek piszkát sehogy sem tudták lemosni magukról, amik kísértették őket, bárhová is mentek, amik visszaköszöntek félelmek vagy önvád vagy önutálat formájában újra és újra, egyszer csak megszűntek, semmissé lettek, erejüket veszítették. A tisztaságot sokan cinikusan kigúnyolják, mert nem ismerik, és nem mernek már hinni benne. De aki felébredt, az ismeri, és örvendezhet benne. Ennek valóságáról beszél ez a kép: *„Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába.”*

„Annak a nevét nem törölöm ki az élet könyvéből.” Aki Jézus által él, Isten számára él. Az „élet könyve” kép arról a valóságról beszél, hogy az Úr név szerint ismer és tart számon. Akinek jól hangzó, de semmit mondó neve volt (az a neved, hogy élsz, de halott vagy), annak nevét Jézus megvallja az Atya előtt. Minden egyes személy neve ismert és számon tartott; az isteni élet valósága egészen személyes valóság, amelyben nem feloldódik a személyiségünk, igazi énünk, önazonosságunk, hanem ígéretet kapunk arra, hogy még a halál sem bomlasztja fel. Ha a fehér ruha a jelenben hoz egészen újat, a számon tartott név a jövőre nézve ad bizonyosságot azoknak, akik felébredtek a látszatéletből.

És végül egy feladat: *„erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak.”* Aki fehér ruhában jár Jézussal együtt, miközben tudja, hogy neve beíratott az élet könyvébe, aki él, akiben lüktet Jézus élete, és látja maga körül mindazokat, akiknek talán a nevük, hogy élnek, de valójában halottak, nem tudnak közömbösek maradni. Az a valóság, az az élet, amit a ruha és a név jelképez, túlcsondul rajtuk. Erősítsd azokat, akik halófélben vannak. Ez Isten népének, ez egy felébredt gyülekezetnek a küldetése. Erősíteni, bátorítani azokat, akik csak nevükben élni, látszatéletet élnek. Ezért ébreszt bennünket Jézus. Ébreszt, hogy ébresszünk. Felkelt, kihív a halálból, hogy erősítsük a halófélben lévőket... keresztényeket, gyülekezeteket, az egyházat, az országot, a népünket. Adjon Isten ébredést nekünk – és általunk! **ÁMEN!**